

Jemná motorika a grafomotorika

- kráčať, skladáť, strihať, lepiť, ohýbať rôzne druhy materiálov – najmä papier – vytvárať rôzne manuálne činnosti zamerané na drobnú prácu s rukami, kde dochádza ku koordinácii rúk. Kreatívne činnosti;
- graficky zaznamenávať pohyb vychádzajúci z (kreslenie do voľného priestoru rukou):
 - a) ramenného kĺbu /kývanie, mletie, húpanie...)
 - b) zápästia (cestičky, dážď, dym...)
 - c) dlane a prstov (lomená línia, vlnovka, ležatá osmička a fiktívne písmo...);
- modelovať, pracovať s plastelínou a formovať rôzne figúry;
- tvoriť zložitejšie priestorové formy (maketa stromov, domov, zvierat a pod.);
- strihanie – vystrihovať čo najpresnejšie jednoduché obrázky, geometrické tvary (rovnú, šikmú a kruhovú líniu);
- rozcvička detskej ruky:
 - a) vydávať zvuky prstami – pokus o lúskanie, klopanie prstov o stôl a o dlaň (napodobniť zvuk ťaťľa o drevo, zvuk dažďa, hra na klavíri – skúšať rôzny rytmus a pod.);
 - b) vymýšľať rôzne tvary a pomocou postavenia prstov alebo rúk znázorniť pohyb, postavu, objekt – napr. okienko, ďalekohľad, strieška, malá lopta, otvor pre veвериčkin domček, hniezdo a pod.;
 - c) navliekanie šnúry, zaväzovanie šnúry, navliekanie korálok na šnúru, vytvoriť reťaz z kancelárskych spiniek, namotávať motúz na šnúru, zapletanie vrkoča;
 - d) skladanie z papiera rôznych motívov – inšpirácia v kreatívnych knihách a na internete.
- vyfarbovanie – omaľovávanky alebo rodič sám predkreslí geometrické tvary, jednoduché obrázky a dieťa ich vymaľuje;
- samostatné kreslenie – v čo najväčšej miere vedieme dieťa ku kresleniu, voľnej kresbe alebo kreslenie podľa námetu. Kreslenie by malo podnecovať kreativitu a samostatnosť dieťaťa, farebné prevedenie sa vôbec nemusí podobať na reálny objekt – dieťa má bohatú fantáziu a je potrebné podporovať ju. Dieťa je potrebné pozitívne ohodnotiť aj keď jeho kresba nie je podľa našich predstáv – zvyšuje sa tak motivácia dieťaťa, aj toho menej šikovného v tejto oblasti;
- zaraďovať aktivity zamerané na precvičovanie počiatočného písania (dolný a horný oblúk vlnovky, kopčeky, slučky, hadovky,...);
- zhotovenie papierových hračiek, vystrihovanie častí tela, ich výroba a lepenie – podporuje priestorové vnímanie u detí.

Vizuálne vnímanie a rozlišovanie

- technicky správne konštruovať z rôznych veku primeraných stavebníc – aj stavebnice z menších dielov (lego, kocky, skladačky, puzzle) – v aktivite je správne rozvíjať chlapcov aj dievčatá – vytvára sa tak zmysel pre technické vnímanie;
- využívať rôzne materiály napr. odpadové na zhotovenie rôznych figúr (priestorové, ale aj 2D); vytvárať spoločne s rodičom dekoratívne prvky do domácnosti, nechať sa podmaniť fantáziou dieťaťa – prejavíť dieťaťu ocenenie;
- pozorne zrakom vnímať a čo najpresnejšie pozorovať okolie s cieľom rozvíjať pozorovacie schopnosti - „**čo vidíme z okna?**“ – popis situácií, vnímať menšie detaily v blízkosti zorného poľa, ale aj v diaľke, vnímať rozdiely vo veľkosti budov, psov, ľudí, vnímať farebnosť okolia, listy na stromoch, značky na autách, oblečenie ľudí, farebnosť budov a chodníkov a pod. S dieťaťom o tom čo najviac komunikovať, nechať ho samostatne opisovať okolie a pod.; Hra sa dá spočiatku realizovať formou striedania rodič – dieťa – popisanie okolia; Hra je vhodná na realizáciu doma aj von;
- „**Čo chýba na obrázku?**“ – úlohou dieťaťa je postrehnúť časť, ktorá na obrázku chýba (chýbajúca ručička na budíku, noha stoličky, kľučka na dverách, koleso na aute); obrázky si môže rodič nakresliť aj samostatne;
- skladanie rozstrihaných obrázkov. Môžeme použiť známe obrázky, pohľadnice. Tie rozstriháme spočiatku na menší počet /2-3/ kúskov, neskôr na väčší počet /6/kúskov. Kúsky zamiešame, dieťa z nich skladá obrázok. Postupne prechádzame ku skladaniu skladačiek typu „Puzzle“, najprv drevených alebo plastových, postupne jednoduchších papierových.
- obkresľovanie obrázkov – dieťa musí čo najpresnejšie obkresľovať tvary predlohy;
- rozlišovanie tvaru a veľkosti – triedenie gombíkov, skrutiek, sponiek a pod. podľa veľkosti, potom podľa farby. Usporiadanie od najväčších po najmenšie a naopak. Rodič si sám zadáva princíp triedenia.
- vyhľadávanie predmetov v miestnosti - podľa farby, tvaru, materiálu, veľkosti, napr. „Povedz, čo je v miestnosti z dreva, z látky..., čo je zelené, červené..., čo je malé...“..
- vyhľadávanie a rozlišovanie predmetov podľa veľkosti, farby tvaru: do krabice od topánok nasypeme gombíky – dieťa na dve kôpky rozdelí malé i veľké, potom vyhľadáva najmenší alebo najväčší gombík, potom ich triedi do skupiniek podľa farby, tvaru. Takto môžeme triediť aj geometrické tvary. Predmety môžeme rozdeliť aj podľa rôzneho materiálu –drevené, plastové, kovové, látkové;
- skladanie obrázkov zo zápaliek alebo špajdlí. Skladáme jednoduché obrázky /domček, vláčik.../. Môžeme postupovať podľa vzoru, podľa diktátu a samostatne, alebo vopred pripraviť obrázky, v ktorých bude jedna zápalka chýbať a dieťa ju bude mať za úlohu doplniť;
- vyhľadávanie dvojíc rovnakých obrázkov. Použijeme rôzne druhy hry „Pexeso“. Začíname s vyhľadávaním 3-6 dvojíc, postupne pridávame. Použiť môžeme aj kartovú hru „Čierny Peter“;
- spájanie rovnakých prvkov na obrázku čiarou. Deti spoja čiarou napr. skupinu hrušiek, jabĺčok, geometrické tvary, prípadne písmenká;
- škrtenie rozdielných prvkov na obrázku. Deti škrtnú prvok, ktorý sa do obrázku nehodí – prvky používame najskôr v rade, potom „rozhádzané“ na obrázku. Napr. v skupine psov odlíšime mačku;
- hľadanie rozdielov na dvoch zdanlivo rovnakých obrázkoch - najprv jednoduchších, potom zložitejších. Vyhľadávanie, čo sa na obrázkoch zmenilo? Čo chýba? Čo je najviac?;
- hľadanie cesty bludiskom;
- nedokreslené obrázky - dieťa hovorí, čo na obrázkoch chýba, prípadne to dokreslí. Spočiatku použijeme úplný vzor, ktorý potom zakryjeme a ukážeme nedokreslený, potom ukazujeme už len nedokreslené obrázky bez ukazovania úplného vzoru.

Cvičenia na rozvoj zrakovej pamäte

Deti s poruchou zrakovej pamäte obyčajne mávajú problémy pri zapamätávaní a vybaví zrakových podnetov - hlavne v správnom poradí. Dieťa nie je schopné zapamätať si poradie predmetov, písmen v slovách, čísel v čísle alebo slov vo vete, ktorú videlo. Často sa pridružuje aj nedostatok priestorových predstáv a výsledkom je trápenie s čítaním.

- Položíme pred dieťa niekoľko predmetov. Po chvíli ich zakryjeme a jednu vec zoberieme, dieťa má určiť čo chýba;
- zoradíme niekoľko obrázkov, predmetov, písmen alebo číslic v určitom poradí. Keď si ich dieťa obzrie, otočí sa a my niektoré predmety vymeníme. Jeho úlohou je spoznať všetky zmeny. Po čase môžeme zvýšiť počet predmetov a robiť menej nápadné zmeny;
- hráme s dieťaťom hry s kartami založené na zapamätávaní si čísel, písmen alebo znakov, napr. kvarteto;
- počas jazdy autom si dieťa skúša zapamätať poradie písmen a čísel na ŠPZ iných vozidiel. Pokiaľ si ich dokáže zapamätať určitý počet, dostane malú odmenu ☺;
- dieťa sa chvíľu pozerá von oknom a pozoruje okolie. Potom mu dáme nakresliť/napísať tri veci, ktoré videlo. Neskôr počet vecí zvýšujeme.

Rozvoj priestorovej a pravoľavej orientácie:

cvičíme pojmy: **hore – dole – v strede**
vpredu – vzadu – v strede
vpravo – vľavo

- Dieťaťu vysvetlíme dané pojmy, k osvojeniu pojmov vedieme dieťa napr. pri kreslení (nakresli slniečko hore, domček dolu), využívame manipuláciu s bežnými predmetmi (pri ukladaní hračiek- bábika je vpredu, „polož topánky pod lavičku“, otázky typu- čo sa nachádza hore, dolu, nad stolom..);
- Cvičíme najprv na predmetoch, potom obrázkoch, nakoniec na vlastnom tele druhej osoby (napr. „čo je vpravo/vľavo od domčeku, zdvihni pravú ruku, ľavú nohu, urob dva kroky dozadu, ukáž, kde mám ja pravú ruku, mrkni na mňa ľavým okom“);
- Hry v priestore (pohyby podľa pokynov, napr. polož kocku vpravo/vľavo od....., choď po ceste vpravo/vľavo, odkiaľ vychádza zvuk, sprava alebo zľava?.....).

Rozvoj koncentrácie pozornosti

- využívať pracovné listy pre predškolský vek na rozvoj koncentrácie pozornosti (Šimonove pracovné listy, kuliferdo a pod.);
- podporovať dieťa vo výdrži pri činnosti, nezamestnávať ho inými činnosťami ak je zaujatý hrou alebo úlohou;
- dodržiavať pravidelný režim, vhodný čas spánku a odpočinku, nezaťažovať nervovú sústavu dieťaťa pozeraním televízie, počítaču a tabletu pred spaním. Preferovať večerné čítanie rozprávok;
- dodržiavať správnu životosprávu, obmedziť sladké potraviny a cukry, ktoré spôsobujú nadmernú aktivitu a roztržitosť u detí.

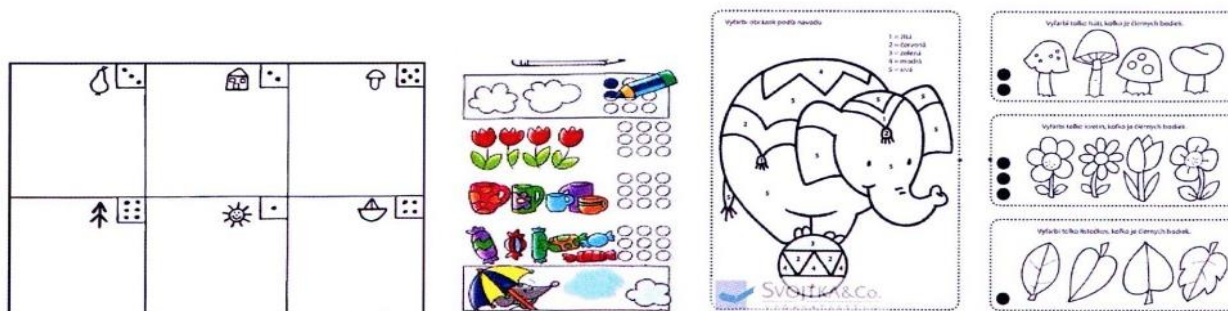
Rozvoj myslenia

- triedenie predmetov podľa znakov - farby, tvaru, veľkosti, materiálu;
- hľadanie protikladov - malý – veľký, biely – čierny, svetlý – tmavý;
- rozoznávanie, čo je správne a čo nie (Dieťaťu hovoríme pravdivé aj nepravdivé krátke vety a ono sa snaží určiť, čo je správne a čo je nesprávne. Napr.: „Pomaranč je sladší než citrón“, „Auto je rýchlejšie ako bicykel“, „Mačka je menšia ako myš“.);.....

Rozvoj matematických predstáv

- cvičenia na chápanie množstva na základe porovnávania a zrkovného odhadu (viac-menej);
- mechanicky napočítať v obore do 10;
- cvičenia na pochopenie pojmu číslo – množstvo;
- určovanie poradia a precvičenie radových číselníkov ako aj pojmov: prvý, druhý, posledný,....;
- cvičenia na sčítanie a odčítanie - manipulácia s rôznymi hračkami, predmetmi alebo obrázkovými kartičkami, tieto veci buď sčítovať alebo odčítovať, napr.: „Koľko máš áut? (Štyri) Pridám Ti k nim dve. Koľko ich máš teraz spolu?“,....

Hry a cvičenia orientované na rozvíjanie komunikačných schopností:

- rozprávanie a rozhovory na zaujímavé témy, ktorých podstatou je vyjadriť svoje zážitky,...

Cvičenia na rozvoj slovnej zásoby

- Na čo to je? Deťom ukazujeme predmety, obrázky, alebo hovoríme názvy vecí a oni nám odpovedajú, k čomu ich používame (kôš, kľúč, kladivo). Používame aj slová, ktoré majú viac významov (kohútik, oko).
- Čo som urobil? Ako? Predvedieme dieťaťu niekoľko pohybov, dieťa popíše, čo som urobil.
- Tvoríme metafory. Hovoríme deťom vety typu: Sladký ako ..., Studený ako, Horký ako...., Dieťa dopĺňa vlastné slová.
- Nový dom Rozprávame sa s deťmi, ako by si predstavovali nový dom, školu, kde budú chodiť.

Rozvoj sluchovej krátkodobej – dlhodobej pamäte

- nácvik riekaniak, básničiek, pesničiek;
- zapamätávanie si skupiny slov, číslíc a pod...

Rozvoj sluchového vnímania

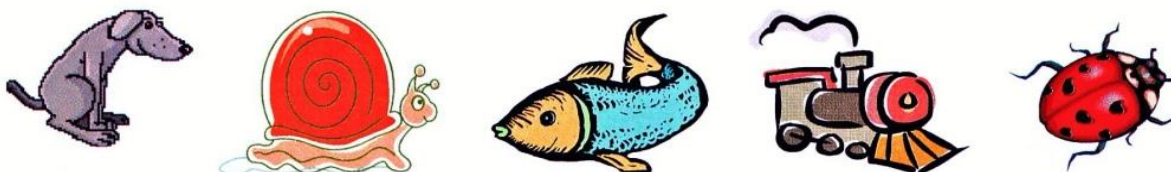
- Rozoznávanie zvukov. Dieťaťu najprv predvedieme niekoľko zvukov, ktoré sa vydávajú pri určitých činnostiach (napr. strihanie alebo trhanie papiera, cinkot mince, listovanie knižky, tečúca voda), potom mu zaviažeme oči a znovu predvážame tie isté činnosti – dieťa podľa zvuku háda, o aký zvuk ide. Cvičiť rozoznávanie zvukov môžeme aj v meste, v prírode (zvuk auta, štekot psa, spev vtákov, šumenie lesa...).
- Rytmické cvičenia. Tlieskanie, dupkanie riekaniak, piesní. Nenáročné vytlieskavanie jednoduchých slov (do-ma, vo-zí,...). Dieťa najprv opakuje po vás, potom sa snaží tliekať samostatne. Predvážame rytmus, ktorý dieťa napodobňuje - ťukanie ceruzkou, klepaním prstov, palicou, tleskaním, pískaním, hrou na Orfove nástroje.

Rozvoj fonemického uvedomovania

(hlásková diferenciacia na základe sluchového vnímania)

- Cvičenie na rozoznávanie hlások na začiatku slova („Uhádni na aké písmenko sa začína slovo pes“; „Čo počuješ na začiatku slova dom?“; „Nájdí obrázok zvieratka alebo veci, ktorá sa začína na „z“,.....) Postupujeme od spoluhlások k samohláskam. Môžeme slovo spojiť s obrázkom.
- Cvičenia na rozoznávanie hlások na konci slova. Po zvládnutí môžeme hrať stolový futbal na poslednú hlásku. Pes –slon –nos – sova - auto.
- Cvičenia na rozlišovanie hlások vo dvojiciach podobných slov. (‘‘Čo majú na začiatku slova les-pes, los-nos’’).
- Cvičenia na lokalizáciu hlásky. (‘‘Co počuješ v strede slova nos, les, pes, ucho, oko, krk? Čo na začiatku? Čo na konci?’’)
- Postupne skúšať aj rozloženie jednoduchých slov na hlásky: p-e-s, d-o-m, l-e-s,....

Rozvoj verbálno - akustickej diferenciacie a akustickej pozornosti

- zistiť rozdiely vo dvojiciach podobne znejúcich zmysluplných slov „Uhádni, či sú tieto slová rovnaké, alebo rozdielne?“(les – pes, hra – hrá);
- postupne zadávame dvojice neplnovýznamových slov (až – už, bež – bez, ak – ak, bram – pram,...).

Dôležité pre ľavorukosť

- sedieť po ľavej strane suseda (ak sú dvaja ľaváci, majú sedieť za sebou);
- písacie pomôcky odkladať na ľavú stranu;
- držanie pera: výška 3 - 4 cm nad perom, uhol 45°, koniec pera smeruje k ľavému ramenu (zrkadlový obraz držania u praváka);
- papier natočiť pravým horným rohom dole;
- upraviť celé držanie tela.

